

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11),, како и врз основа на член 25 став 2 и став 5 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/2010, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13 и 41/2014) министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по *општество* за II одделение на деветгодишното основно образование.

Наставна
програма

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

О П Ш Т Е С Т В О

III одделение

Скопје, јуни 2014

ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО II ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да ги проширува сознанијата за непосредната околина и да ја сфаќа поврзаноста меѓу луѓето, предметите и појавите;
- да се оспособува за набљудување, опишување, споредување на предметите и појавите и односите меѓу луѓето;
- да се оспособува да учествува во донесување и почитување на правила за заедничко живеење во домот, училиштето и во пошироката средина;
- да се вклучува активно во решавање проблеми и да стекнува самодоверба;
- да се грижи за своето здравје и за средината во која живее и учи;
- да ги запознава и применува правилата за заштита од повреди и од други опасности;
- да го проширува знаењето за сообраќајните правила и да развива култура на однесување во сообраќајот;
- да развива чувство на припадност кон својата татковина;
- да ја сфати потребата од договарање, помагање и соработка со другите и да развива другарство, толеранција, хуманост и одговорност;
- да запознава обичаи и празници од својата култура и културата на другите заедници во Република Македонија;
- да развива интерес и желба за доаѓање до нови сознанија со користење различни извори за учење и ИКТ.

ТЕМА: ЈАС СО ДРУГИТЕ (6 часа)

Цели	Содржина	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да знае да се претстави себеси, што умее, што може, што сака; - да ја јакне самодовербата во своите постапки и способности; - да спознава дека секој има свое мислење/ различно или исто со другите; - да ја сфати функцијата на правилата за заедничко живеење; - да учествува во донесувањето на правилата на однесување во училиштето; - да ги применува правилата во училиштето и животот; - да спознава дека секој човек има права и одговорности. 	<p>Што ми се допаѓа кај себе...</p> <p>Имам свое мислење и го почитувам мислењето на другите</p> <p>Правила на заедничко живеење</p> <p>Права и одговорности</p>	<p>Почитување на туѓото мислење</p> <p>Правила во одделението</p> <p>Правила во семејството/домот</p> <p>Права, одговорности</p>	<p>-Учениците меѓу себе се прашуваат и добиваат информации за тоа кој што сака, што умее и што знае.</p> <p>-Разговори и ситуациони игри на дадена тема за изнесување на своето мислење.</p> <p>-Социјални игри</p> <p>- Разговори за правилата во некоја игра, донесување правила за однесувањето и други правила што ги познаваат во домот, зградата, населбата, во одделението и во училиштето.</p> <p>-Запознавање на основните детски права преку активности (работилница за детски права, разговори, игри, цртање и сл.).</p>

ТЕМА: ЖИВОТОТ И РАБОТАТА ВО УЧИЛИШТЕТО (8 часа)

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да знае како е организирано училиштето; - да знае што работат наставниците/ директорот, службите во училиштето; - да ги запознава правилата за однесување во училиштето; - да развива чувство за меѓусебно почитување, помагање, соработка; - да го разбира значењето на зборовите одговорност, праведност; приватност; - да разликува лично и заедничко; - одговорно да се однесува кон своите и заедничките работи во училиштето; - да ги запознава празниците поврзани со верската и државната традиција; - да се поттикнува за учество во прославите. 	<p>Како е организирано училиштето</p> <p>Животот и работата во училиштето</p> <p>Празнување</p>	<p>Раководство, куќен ред, училница, канцеларии, библиотека, кујна, тоалет, спортска сала,</p> <p>почитување, соработка, одговорност, праведност, приватност,</p> <p>ученички прибор,</p> <p>празници: Божиќ, Нова година, Бајрам, 8 Септември, Велигден</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање на просториите и вработените во училиштето. - Разговори за работата во училиштето, разговор со директорот, училишниот педагог, психолог. - Разговор за нивните работни обврски, зошто е важна нивната работа, како соработуваат меѓу себе. - Работилница на тема: Какво сакам да биде моето училиште? - Игри на улоги. Работилници за одговорност, праведност, приватност. - Работа во групи. Секоја група добива задачи: - Да се изработат правила за чување на опремата во училницата за одржување на хигиената во училницата; за полевање на цвеќињата; - Групите водат дневник: Што направивме денес? - Разговори за чувањето на училишниот прибор и ученичкиот прибор, користење, позајмување. - Разговор за празниците, учество во одбележувањето на значајните државни и верски празници, изработка на календар на празници.

ТЕМА: МОЕТО МЕСТО 8 часа

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги прошири знаењата за поважните особености на местото во кое живее (град, село, населба); - да ги препознава и именува позначајните објекти во непосредната околина и да се ориентира според нив; - да препознава и споредува нови и стари градби; - да развива интерес и почит кон традицијата и културното наследство; - да ја запознае културната различност во своето место на живеење; - да развива чувства на припадност кон својата татковина; - да се запознава со позначајните природни убавини. 	<p>Местото во кое живеам</p> <p>Непосредна околина</p> <p>Моето место некогаш и сега</p> <p>Македонија - мојата татковина</p>	<p>Град, село, населба, пошта, амбуланта, полициска станица, фабрика, пазар, трговски центар,</p> <p>културно наследство,</p> <p>планини, езера, реки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Прошетки, набљудување, разговори за околина-та; - изработка на албум со фотографии од своето место на живеење, примена на ИКТ. -Прошетки и разговори во непосредната околина. -Посета на објектите и разговор со вработените. -Цртање на објекти. -Прибирање на податоци за знаменити настани со помош на возрасните. -Читање приказни и легенди, слушање народни песни и ора (од својата и другите етнички заедници). -Организирани посети и работилници. -Разговори, собирање и разгледување на проспекти, разгледници, фотографии. -Изработка на албуми и паноа, примена на ИКТ, разгледување на ЦД „Убавините на Македонија“.

ТЕМА: МОЈОТ ДОМ – 8 часа

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги запознае роднинските врски во потесното и поширокото семејство; - да знае дека постојат еднакво вредни различни видови на семејно живеење (семејства со еден родител, дом семејство, институција семејство); - да ја знае функцијата на просториите во домот, да знае и именува дел од мебелот и апаратите во домот и нивно правилно користење; - да воочува и избегнува опасности, да развива чувство на одговорност кон својата безбедност и безбедноста на другите; - да разликува елементарни непогоди, да знае како да се заштити и да го научи телефонскиот број на пожарна, полиција; 	<p>Членовите на моето семејство</p> <p>Простории во домот</p> <p>Апарати во домаќинството</p> <p>Заштита од елементарни непогоди</p>	<p>Семејство, роднини (вујко, вујна, чичко, стрина, тетин, тетка),</p> <p>простории во домот, мебел, телевизор, електричен шпорет, фрижидер, компјутер, радио, ЦД и др.;</p> <p>пожар, поплава, мјотрес</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Разгледување на семејни албуми, разговори; цртање на семејно стебло. -Посета на семејство, посета на дом за деца без родители. -Изработка на албум на просториите во домот, разговор, именување. -Цртање на омилена просторија во домот. -Разгледување на мали куќни апарати во игровните катчиња; -Разговор за нивната примена и начините како да ги избегнуваат можните опасности – истражувачки активности; -Пано – моите обврски, дома, цртање; примена на ИКТ. -Работилница: Опасни игри -Симулирање ситуации како да постапам при елементарни непогоди, повикување на пожарникар и др. активности за заштита. -Разговор на тема: Како ја одржувам личната хигиена и хигиената во домот, прибор за лична хигиена. -Играње на улоги - родово нестереотипна поделба.

<ul style="list-style-type: none"> - да се поттикнува на активно учество во одржувањето на личната хигиена и хигиената во домот; - да ги надминува родовите стереотипи за поделбата на обврските во семејството; - да се запознае со начинот на одбележувањето на празниците во семејството; - да се поттикнува активно да го користи слободното време. 	<p>Лична хигиена и хигиена во домот</p> <p>Празници во семејството</p> <p>Слободно време</p>	<p>лична хигиена, одговорности,</p> <p>празник, прослава</p> <p>роденден, именден и др.</p> <p>семејни прослави, подарување</p> <p>слободно време.</p>	<p>Примена на ИКТ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дискусија за прослави на празници во домот и за посетите на роднини и пријатели, играње улоги, цртање. - Работилница за правење подароци. - Работилница на тема: Како сакам да го користам своето слободно време?
---	--	--	--

ТЕМА: СООБРАЌАЈ – 6 часа

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да знае правилно и безбедно да се движи; - да ги препознава и да ги почитува сообраќајните знаци во сообраќајот во реална ситуација; - да препознае крстосница и да знае како се 	<p>Движење на улица, пат, место за игра во училиштето</p> <p>Сообраќајни знаци</p>	<p>Улица, пат, место за игра,</p> <p>пешачки премин, патека</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Симулација на движењата по улицата, патот и местото за игра во училиштен двор, полигон; - Работилница на тема: Каде и како смеам да ја преминам улицата? - Набљудување и идентификација на сообраќајни знаци на слики, слајдови, макети, филмови и др.; - Цртање, моделирање и изработка на сообраќајни

<p>преминува;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги продлабочи знаењата за видовите на сообраќајни средства; - да воочува сличности и разлики на различните сообраќајни средства; 	<p>Пред крстосница</p> <p>Патуваме</p>	<p>за пешаци, тротоар, семафор, сообраќајни знаци, крстосница, патник, возила.</p>	<p>знаци од разни материјали;</p> <p>Симулирање во училиштен двор, полигон на игри за препознавање и почитување на сообраќајните знаци.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Набљудување на крстосница; - Симулација во училиштен двор, полигон; - Вежби за преминување на крстосница; - Илустрации, цртање, гледање слајдови, слики, примена на ИКТ и др.; - Цртање, боене, моделирање на сообраќајни средства (велосипед, ролери, тротинет).
--	--	--	---

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Поставените цели во наставните теми даваат можност за самостојно планирање и реализација на содржините, во согласност на потребите на учениците и почитување на принципот на актуелизација во наставата. Се користат актуелните настани и ситуации во одделението и се поврзуваат со искуството на учениците кое настанува надвор од училиштето. Колку што е можно, учениците треба околината да ја запознааваат непосредно. При набљудувањето се упатуваат да ги употребуваат сите можни сетила.

Во наставната програма дадени се цели кои се постигнуваат преку активностите на учениците. Активностите понекогаш опфаќаат повеќе цели и цели од различни содржини. Така една цел можеме да ја постигнеме преку различни активности. Примерите на активности се предлози, а наставникот може за постигнување на целите да избере и други соодветни активности.

Поставените цели се реализираат најчесто во наставниот процес во училиштето, а би било добро и да се организираат излети и набљудувања во непосредната околина. Наставникот секако ќе користи и работилници од *програмата за образование за животни вештини*.

- *Наставни средства:*

- непосредната околина – предмети и појави во природата, како и појави во општеството и односите меѓу луѓето;
- дидактички средства и материјали;
- истражувачки катчиња;
- куклен театар;
- визуелни средства (слики, апликации, фолии, паноа, огласни табли, модели, макети);
- сликовници, енциклопедии, списанија и сл.;
- Интернет, образовни софтвери;
- аудио-визуелни средства (графоскоп, дигиталн фотоапарат, дигитална камера, телевизор, ДВД-плеер, видео-плеер, компјутер, ЛЦД проектор и други средства).

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

- Следење на постигањата на учениците

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување).

Оваа компонента е составен дел на планирањето на наставникот за наставата и учењето, врз основа на претходните знаења и искуства на ученикот, ученичката - дијагностичко оценување.

Начини на проверување и оценување:

- описно оценување:
 - опсервација на детето-ученик;
 - разговор како начин на изразување;
 - мотивација, интереси, активности, соработка, почитување на другите;
 - водење на развојно и аналитичко портфолио за секое дете - ученик;
 - користење на евидентни и чек листи, анегдотски белешки, студии на случај;
 - детски изработки поединечни, групни.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Програмата во однос на просторните услови за реализацијата се темели на Нормативот за простор за I, II и III одделение и на наставните средства за I одделение донесен од страна на министерот за образование и наука со решение бр. 07-4061/1 од 31.05.2007 година.

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа во прво одделение може да ја изведува лице кое завршило:

- педагошки факултет - професор за одделенска настава;
- дипломиран педагог.

Изготвил: работна група Биро за развој на образование, координатор Љиљана Самарџиска - Панова

Контролирал: м-р Мирајнече Милошевска, раководител на одделение

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор

Потпис и датум на утврдување на наставната програма

Наставната програма по *општество* за второ одделение на деветгодишното основно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

11-13503/1 од 26.08.2014

Министер

Abdilaqim Ademi